

Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensionering av vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer; given Stockholms slott den 3 februari 1928.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—13:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Rosén.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 februari 1928.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG, VON STOCKENSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Rosén anhåller att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga inkomna framställningar angående beredande av pension åt vissa i försvarsväsendets tjänst anställda eller förut anställda personer samt anför därvid följande:

1:o.

Uti skrivelse till arméförvaltningens fortifikations-, intendents- och civila departement den 14 september 1927 har *chefen för krigsskolan* gjort framställ-

Bihang till riksdagens protokoll 1928. 1 saml. 47 häft. (Nr 57.)

207 28 1

*Ang. pension
åt snickar-
mästaren
J. Jansson
Mellqvist.*

ning om beredande av en årlig pension av 2,196 kronor åt snickarmästaren vid krigsskolan Jan Jansson Mellqvist.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Mellqvist, som är född den 29 september 1857, alltsedan den 1 oktober 1891 i en följd varit anställd såsom snickare vid krigsskolan; att han uppburit en avlöning, som under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 4,800 kronor för år; att han på grund av hög ålder och sjuklighet inom kort nödgas lämna sin anställning; samt att han fullgjort sina åligganden på ett synnerligen mönstergillt sätt och alltid fört en hedrandeandel.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet hava *arméförvaltningens fortifikations-, intendents- och civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 oktober 1927 anfört, att departementen med hänsyn till Mellqvists långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han vid avgång ur tjänsten bereddes något understöd av statsmedel för sin återstående levnad. Vad anginge beloppet av ett dylikt understöd, syntes detsamma, enär Mellqvists avlöning under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 4,800 kronor för år eller fullt ut lika mycket, som i årsavlöning tillkomme vid truppförband anställd verkställare eller föreståndare, böra bestämmas till minst det belopp, som i pension brukade tillerkännas vid regementsverkstäder anställda förmän. Dyliga förmän, vilka i likhet med Mellqvist kunde räkna minst 35 tjänstår, hade under senare år efter avsked tilldelats oreglerad pension med 1,000 kronor årligen. Omräknad till ny pension motsvarades en dylik äldre pension av 1,452 kronor. Mellqvist tillkommande pension syntes därför böra bestämmas till sistnämnda belopp. I detta sammanhang finge departementen erinra därom, att 1927 års riksdag vid bestämmandet av pensioner åt förmän vid regementsverkstäder (skräddar- och skomakarmästare m. fl.) i vissa fall reducerat det belopp, som enligt ovan nämnda beräkningsgrund skulle i pension tillkomma dem, till belopp, motsvarande vad i förtidspension enligt kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) skulle hava tillerkänts dem, därest de varit berättigade till sådan pension. Så t. ex. hade, såsom framginge av riksdagens skrivelse den 25 maj 1927 p. 29, den pension om 1,452 kronor, som enligt nämnda beräkningsgrund skulle tillkomma förre skräddarmästaren vid Kronobergs regementes intendenturverkstäder Johannes Käll, nedsatts till 1,260 kronor. Med hänsyn till den avlöning, Mellqvist under de senare åren uppburit, och då det, såsom även riksdagen i sin nämnda skrivelse framhållit, finge anses mindre lämpligt att vid bestämmandet av pensioner åt icke övertalig arbetarpersonal tillämpa de i nämnda kungörelse innefattade grunderna, ansåge emellertid departementen en dylik reduktion i förevarande fall icke böra äga rum. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Mellqvist finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,452 kronor.

Statskontoret har den 26 november 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att goda skäl syntes föreligga för att bereda någon pension åt Mellqvist, när han vid framskriden ålder och efter långvarigt arbete i statens tjänst inom kort lämnade sin anställning vid krigsskolan å Karlberg. Endast beträffande pensionsbeloppet kunde någon tveksamhet råda. Enligt vad statskontoret inhämtat, hade Mellqvists avlöning utgått i form av timpenning, och för att erhålla en riktig jämförelse mellan det belopp, han därvid i medeltal under de senare åren åtnjutit, och en motsvarande oreglerad avlöning med därå utgående dyrtidstillägg, syntes det för Mellqvist uppgivna avlöningsbeloppet, 4,800 kronor, böra reduceras till ungefär 3,500 kronor. Med hänsyn till denna löneställning syntes Mellqvist visserligen knappast kunna fullt jämföras med mästare å månadslönarstat, men finge å andra sidan anses stå icke obetydligt framom föreståndare för regementsverkstad. Om man därför måste anse det av krigsskolans chef föreslagna pensionsbeloppet 2,196 kronor vara väl högt, syntes dock det av arméförvaltningen förordade beloppet 1,452 kronor vara väl lågt. För sin del skulle statskontoret vilja ifrågasätta 1,800 kronor.

Även jag finner mig böra tillstyrka, att Mellqvist på grund av sin långa och väl vitsordade tjänstgöring såsom snickarmästare vid krigsskolan kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter erhållet entledigande från sagda befattning. Beträffande pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad statskontoret föreslagit eller att detsamma bör bestämmas till 1,800 kronor för år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att snickarmästaren vid krigsskolan Jan Jansson Mellqvist må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid krigsskolan, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

2:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 20 januari 1927 har *chefen för Positionsartilleriregementet* gjort framställning om beredande av pension åt föreståndaren för regementets skrädderiverkstad Petter Ek.

Ang. pension
åt förre
skrädderi-
föreståndaren
P. Ek.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Ek är född den 27 januari 1858; att han under tiden 13 december 1878—31 oktober 1889 tjänstgjort vid Gotlands nationalbeväringens artillerikår; att han från och med den 1 november 1889 till den 31 mars 1902 varit anställd såsom skrädderiföreståndare vid Gotlands artillerikår; att han under tiden 1 april 1902—21 september 1908 jämsides med idkande av privat skrädderiförelse utfört skrädderiarbete, utan att vara fast anställd, för berörda kårs räkning; att han under tiden 22 september 1908—31 maj 1911 tjänstgjort såsom daglönare vid flottans skrädderiverkstad; att han från och med den 1 juni 1911 till och med den 31 december 1927 innehaft an-

ställning såsom skrädderiföreståndare vid Positionsartilleriregementet; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal 3,140 kronor för år; samt att han under sin tjänstgöring skött sitt arbete på ett mönstergillt sätt och varit ett föredöme för honom underställd personal.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 februari 1927 anført, att departementet i betraktande av Eks väl vitsordade verksamhet i statens tjänst under en tid av närmare 42 år funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren i allmänhet plägat bevilja pensioner å 800 å 1,000 kronor åt vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning. Med hänsyn till att Eks anställningstid såsom förman i statens tjänst uppginge till mera än 28 år, ansåge departementet sig böra åt honom föreslå en årlig pension av 1,000 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningensligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att utbetalas från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid regementet. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Ek finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av angivna storlek.

Statskontoret har den 21 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att med hänsyn till vad handlingarna innehölle goda skäl torde få anses föreligga för beredande av pension åt Ek. Vad beträffade pensionsbeloppet, finge statskontoret, under åberopande av vad ämbetsverket anført i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, framhålla, att Ek, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga löntagare vid armén och marinen varit i detta fall tillämplig, skulle hava såsom hänförlig till personalgruppen II bekommit förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 med tillhoppa 1,260 kronor och att därför pensionsbeloppet för Ek, när han vid uppnådda 69 levnads- och mer än 42 tjänstår inom kort lämnade sin anställning, i alla händelser icke borde understiga nämnda belopp. Det av arméförvaltningens intendentsdepartement framställda förslaget innebure, att pensionsbeloppet med pensionstillägg och pensionsförhöjningar skulle

bliva 1,452 kronor; och även statskontoret hölle före, att pensionen med hänsyn till Eks långa tjänstetid, därav en stor del i förmans befattning, i detta fall borde sättas högre än 1,260 kronor. Under åberopande av vad statskontoret föreslagit i utlåtande den 24 januari 1927 angående beredande av pension åt förmannen J. A. J:son Lundqvist, tillstyrkte statskontoret, att pensionsbeloppet även för Ek måtte bestämmas till 1,440 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att Ek bör beredas pension av statsmedel, sedan han numera lämnat sin befattning som skradderiföreståndare vid Positionsartilleriregementet efter en mer än 42-årig anställningstid i statens tjänst, därav över 28 år i förmans ställning. Beträffande pensionsbeloppet avsluter jag mig till statskontorets ståndpunkt, att detsamma med hänsyn till Eks långa tjänstetid i förevarande fall bör sättas något högre än vad som i regel pläгат ske vid bestämmandet av pension åt motsvarande anställningshavare. Det av statskontoret ifrågasatta beloppet, 1,440 kronor, finner jag — jämväl med stöd av 1927 års riksdags beslut i fråga om pension åt förmannen Lundqvist — lämpligt avvägt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre föreståndaren för Positionsartilleriregementets skradderiverkstad Petter Ek må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,440 kronor.

3:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 1 juli 1927 har *befälhavaren för Karlsborgs artillerikår* gjort framställning om beredande av pension åt förmannen vid nämnda kårs intendenturverkstäder, skomakarmästaren Emil Ferdinand Löhholm.

Ang. pension
åt skomakar-
mästaren
E. F. Löhholm.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Löhholm, som är född den 10 december 1861, under en tid av något mera än 10 år varit sappör vid Sappörbataljonen; att han, efter att under åren 1900—1904 hava varit skomakeriarbetare vid Karlsborgs artillerikår, under sistnämnda år anställts såsom förman vid kårens intendenturverkstäder, vilken sistnämnda anställning han fortfarande innehar; att han lider av magkräfta, på grund varav hans arbetsförmåga är i mycket hög grad nedsatt; att denna nedsättning av arbetsförmågan kan betraktas såsom sannolikt för framtiden bestående; att han under de senare åren vid kåren uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 2,000 kronor för år; samt att han fullgjort sina åligganden vid kåren på ett förtjänstfullt sätt.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 16 september 1927 anfört, att departementet i betraktande av Löfholms långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid Karlsborgs artillerikår komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet anföra, att departementet, med hänsyn till att Löfholms anställningstid såsom förman i statens tjänst uppginge till omkring 24 år, ansåge sig böra åt honom föreslå en årlig pension av 900 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att utbetalas från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Löfholm finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av nyss angivna storlek.

Statskontoret har den 21 oktober 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att då av handlingarna i ärendet framginge, att Löfholm, som vore född den 10 december 1861, i 37 år varit anställd i statens tjänst samt att han lede av sjukdom, varav hans arbetsförmåga vore i mycket hög grad nedsatt, måste goda skäl anses föreligga för beredande åt honom av någon pension av statsmedel. Vad pensionsbeloppet beträffade, finge statskontoret erinra, att 1927 års riksdag beviljat skräddarmästaren Sven Karlsson en årlig pension av 1,260 kronor. Då Löfholm kunde räkna mer än 30 anställningsår i statens tjänst, därav omkring 24 år som förman, ansåge statskontoret, att pensionen lämpligen borde bestämmas till 1,260 kronor, vilket belopp även överensstämde med den av arméförvaltningens intendentsdepartement föreslagna pensionen 900 kronor jämte därå utgående pensionstillägg enligt kungörelsen nr 360/1922 180 kronor och förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 190 kronor, tillhoppa 1,270 kronor, avrundad till 1,260 kronor. För jämförelses skull finge jämväl erinras, att, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit tillämplig å Löfholm, pension enligt kungörelsen nr 280/1925 skulle hava tillerkänts honom såsom hänförlig till gruppen II, omfattande bland andra förman och verkstadsföreståndare, med tillhoppa 1.260 kronor. Statskontoret hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Löfholm finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

I likhet med myndigheterna anser även jag, att Löfholm bör vid sin avgång ur tjänst beredas pension av statsmedel. I fråga om pensionsbeloppets stor-

lek ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit, eller att det samma bör bestämmas till 1,260 kronor för år.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förmannen vid Karlsborgs artillerikårs intendenturverkstäder, skomakarmästaren Emil Ferdinand Löfholm må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna in-
dragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,260 kronor.

4:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 13 juni 1927 har *chefen för Karlskrona grenadjärregemente* gjort framställning om beredande av pension åt föreståndaren för regementets skrädderiverkstad, skräddarmästaren Jonas Fager.

*Ang. pension
åt förre
skräddar-
mästaren
J. Fager.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Fager, som är född den 12 mars 1862, under åren 1902—1910 varit skrädderiarbetare vid Jönköpings regemente samt sedan den 1 januari 1911 intill den 1 oktober 1927 innehaft anställning såsom föreståndare för Karlskrona grenadjärregementets skrädderiverkstad; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg och förmånen av fri bostad — uppgått till i medeltal omkring 1,930 kronor för år; att han på grund av sjukdom och framskriden ålder är mindre arbetsfö; samt att han på ett synnerligen förtjänstfullt sätt fullgjort sina tjänstealliganden.

Chefen för första arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 juli 1927 anført, att departementet i betraktande av Fagers långa och väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter avskedet från sin befattning vid regementet komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, syntes man vid dess beräknande böra utgå ifrån, att Fager med hänsyn till att hans verksamhet i statens tjänst omfattade en tid av mera än 25 år, därav omkring 16 år såsom förman, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 800 kronor för år, i överensstämmelse med vad som under senare åren plägat beviljas föreståndare för regementsverkstad. Till detta belopp syntes böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som, med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg,

utgjorde: förhöjning I 177 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 252 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(800 + 180 + 252 =)$ 1,232 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 1,224 kronor i enlighet med föreskrift i § 5 av sistnämnda kungörelse. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Fager finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

Statskontoret har den 6 september 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket, under åberopande av 1927 års riksdags beslut rörande pension å 1,224 kronor åt envar av verkstadsföreståndarna P. M. Svensson-Sandström och G. M. Andersson, finge tillstyrka bifall till framställningen.

Jag biträder myndigheternas förslag om beredande av pension åt Fager. Även i fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad myndigheterna därtinnan föreslagit, och torde pensionen bära utgå från och med den 1 oktober 1927.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre föreståndaren för Karlskrona grenadjärregementets skrårderverkstad, skrårdermästaren Jonas Fager må från och med den 1 oktober 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,224 kronor.

5:o.

Ang. pension
åt förre
skrårder-
mästaren
A. Struts.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 9 maj 1927 har *chefen för Bohusläns regemente* gjort framställning om beredande av pension åt verkmästaren vid regementets skrårderverkstad Adolf Struts.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Struts, som är född den 11 september 1864, under tiden 18 oktober 1884—30 september 1924 varit soldat vid Bohusläns regemente; att han alltsedan den 12 november 1907 innehaft anställning vid nämnda regementes skrårderverkstad, under de första sex åren såsom arbetare samt från och med den 1 november 1913 såsom verkmästare, vilken sistnämnda anställning han lämnat den 30 juni 1927; att han lider av diabetes mellitus, varigenom hans arbetsförmåga och krafter äro nedsatta; att han under de senare åren vid regementet uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,845 kronor för år, varjämte han från Vadstena krigsmanshuskassa åtnjuter ett årligt understöd av 100 kronor jämte därå belöpande dyrtidstillägg; samt att han under hela sin tjänstetid vid regementet ådagalagt oförvitlighet, pålitlighet och duglighet.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 juni 1927 anfört, att departementet i betraktande av Struts väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han från och med månaden näst efter den, då han erhöle avsked från sin befattning vid regementet, komme i åtnjutande av ökat understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, torde man vid dess beräkning böra utgå ifrån, att Struts, med hänsyn till att hans anställningstid såsom skraddare vid regementet omfattade omkring 6 år såsom arbetare och omkring 13 år 8 månader såsom verkmästare, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 600 kronor för år, i överensstämmelse med vad som under senare åren pläгат beviljas civil arbetspersonal vid armén. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor för år, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågavarande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I 151 kronor och förhöjning II 75 kronor eller tillhopa 226 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(600 + 180 + 226 =)$ 1,006 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 996 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sistnämnda kungörelse. Uti detta pensionsbelopp borde emellertid inräknas det Struts från Vadstena krigsmanshuskassa tillkommande årliga underhåll, så att pensionen tillika med nämnda underhåll komme att uppgå till meraberörda belopp av 996 kronor för år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Struts finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension till så stort belopp, att pensionen, tillika med vad av honom åtnjöttes från Vadstena krigsmanshuskassa komme att uppgå till sammanlagt 996 kronor.

Statskontoret har den 13 juli 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att därest Struts' entledigande från sin anställning vid Bohusläns regementes skradderiverkstad varit föranledd därav, att han till följd av den under år 1925 beslutade nya försvarsorganisationen blivit övertalig, hade han såsom tillhörande grupp II enligt § 3 i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen kommit i åtnjutande av pension till belopp av 1,020 kronor; och då, såsom statskontoret framhållit i sin skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926, pension vid avgång, som föranleddes av uppnådd framskriden ålder och till följd därav nedsatta krafter, icke syntes böra sättas lägre än sådan förtidspension, varom nämnda kungörelse handlade, ansåge statskon-

toret, att pensionen i detta fall borde avpassas i enlighet med grunderna i samma kungörelse. På grund härav och då 1927 års riksdag i allmänhet tilllämpat ett sådant förfarande vid beviljande av ålderspension åt befattningshavare vid armén och marinen, hemställde statskontoret, att pensionen i detta fall måtte bestämmas till så stort belopp, att densamma tillika med vad Struts uppbure från Vadstena krigsmanshuskassa uppginge till sammanlagt 1,020 (860 + 160) kronor.

Genom brev den 29 juli 1927 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Struts finge tills vidare, räknat från och med månaden näst efter den, varunder han blivit entledigad eller komme att entledigas från sin anställning vid Bohusläns regemente, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 70 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt honom blivit slutligt prövad, med skyldighet för Struts att, i den mån pension kunde bliva honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Även jag tillstyrker, att Struts beredes pension av statsmedel under sin återstående levnad. Beträffande pensionens storlek skulle visserligen med hänsyn till de grunder, som tidigare tillämpats, någon förhöjning av det av statskontoret föreslagna beloppet kunna ifrågasättas. Då emellertid Struts endast omkring 20 år haft anställning vid Bohusläns regementes skrårderiverkstad, finner jag statskontorets förslag väl avvägt. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 juli 1927.

Jag får således hemställa, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre verkmästaren vid Bohusläns regementes skrårderiverkstad Adolf Struts må från och med den 1 juli 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till så stort belopp, att densamma, tillika med vad av honom åtnjutes från Vadstena krigsmanshuskassa, kommer att uppgå till sammanlagt 1,020 kronor.

6:o.

Ang. pension åt skomakeriföreståndaren F. E. Andersson. Uti en till *Kungl. Maj:t* ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrift, dagtecknad den 18 januari 1927, har föreståndaren för Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompanis skomakeriverkstad Frans Edvard Andersson anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson är född den 24 februari 1860; att han under tiden 19 maj 1894—17 maj 1895 varit anställd vid marinen centrala beklädnadsverkstad; att han alltsedan den 31 oktober 1908 innehaft anställning såsom föreståndare för Göta ingenjörkårs fästningsingenjör-

kompanis skomakeriverkstad; att han lider av vissa sjukdomar samt på grund därav anses vara till kroppsarbete oförmögen, och att denna arbetsförmåga sannolikt är för framtiden bestående; att hans avlöningsförmåner vid kåren under de senare åren uppgått till i medeltal omkring 2,100 kronor för år; samt att han fullgjort sina tjänsteåligganden till vederbörandes fulla belåtenhet samt städse fört ett nyktert och anständigt leverne.

Chefen för tredje arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda ansökningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 februari 1927 anfört, att departementet i betraktande av Anderssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst funne det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid kåren komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren i allmänhet plägat bevilja pensioner å 800 å 1,000 kronor för år åt vid armén anställda arbetare, vilka intagit förmans ställning. Med hänsyn emellertid till att Anderssons anställningstid i statens tjänst för närvarande uppginge till allenast omkring 18 år samt att hans återstående tjänstgöring vid kåren icke torde kunna i nämnvärd mån räknas honom till godo vid bestämmandet av pensionsbeloppets storlek, enär han syntes vara till kroppsarbete oförmögen, ansåge departementet sig böra åt honom föreslå en årlig pension av allenast 700 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningsenligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörelsen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att åtnjutas från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Andersson finge från och med månaden näst efter den, under vilken han avginge från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av nyss angivna storlek.

I ärendet har *statskontoret* den 7 mars 1927 avgivit utlåtande och därvid anfört, att med hänsyn till vad handlingarna innehölle torde billighetsskäl få anses föreligga för beredande av pension åt Andersson. Vad beträffade pensionsbeloppet, finge statskontoret, under åberopande av vad ämbetsverket anfört i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, framhålla, att Andersson, därest kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga löntagare vid armén och marinen varit i detta fall tillämplig, skulle hava såsom hänförlig till personalgruppen II bekommit förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 med tillhoppa 996 kronor; och då enligt

statskontorets mening i detta fall icke föreläge någon anledning att bevilja högre pensionsbelopp, hemställde statskontoret om utverkande av riksdagens medgivande därtill, att Andersson finge åtnjuta pension från allmänna indragningsstaten till årligt belopp av 996 kronor.

I likhet med myndigheterna finner även jag, att billighetsskäl tala för att Andersson beredes pension av statsmedel. Vad pensionsbeloppets storlek angår, torde — med hänsyn till vad 1927 års riksdag i förevarande ämne uttalat — den av statskontoret åberopade kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) icke böra läggas till grund för beräkningen. Då Andersson innehar omkring tjugo tjänstår och under så gott som hela sin tjänstgöring innehaft förmans ställning, synes mig pensionsbeloppet i närmare överensstämmelse med tidigare tillämpad praxis böra bestämmas till 1,116 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndaren för Göta ingenjörkårs fästningsingenjörkompanis skomakeriverkstad Frans Edvard Andersson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, av 1,116 kronor.

7:o.

Ang. pension
åt arbetaren
A. H. Karlsson.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 14 oktober 1927 har *t. f. styresmannen för Åkers krutbruk* gjort framställning om beredande av pension åt arbetaren vid krutbruket August Henning Karlsson.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlsson, som är född den 15 maj 1859, sedan maj månad 1877 varit anställd vid Åkers krutbruk; att han under de senare åren vid krutbruket uppburit en avlöning av i medeltal omkring 2,450 kronor för år förutom förmånen av fri bostad, vedbrand, planteringsland och sjukvård; att hans arbetsförmåga på grund av hög ålder är betydligt nedsatt; samt att han under sin anställningstid ådagalagt utmärkt god arbetsskicklighet och sig utmärkt väl förhållit.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 oktober 1927 anför, att departementet ansåge billigt, att Karlsson genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och funne departementet i fråga om storleken av den ifrågasatta pensionen, med hänsyn till Karlssons långa och väl vitsordade tjänstgöring, sig böra föreslå ett grundbelopp av 900 kronor för år. Departementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja Karlsson en årlig pension under hans återstående livstid av 900 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Åkers krutbruk.

Statskontoret har den 17 november 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att på grund av vad i ärendet blivit meddelat och anført ämbetsverket ansåge goda skäl föreligga att åt Karlsson bereda pension; och med hänsyn till hans ovanligt långa anställningstid vid Åkers krutbruk syntes pensionsbeloppet skäligen böra i likhet med vad enligt 1927 års riksdags beslut medgivits beträffande åtskilliga faktoriarbetare med långvarig anställning bestämmas till 1,152 kronor.

Under åberopande av vad sålunda i ärendet förekommit och då jag i fråga om pensionens storlek ansluter mig till statskontorets förslag, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgifva,

att arbetaren vid Åkers krutbruk August Henning Karlsson må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid krutbruket, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,152 kronor.

8:o.

Uti en till generalfälttygmästaren och inspektören för artilleriet ställd, till arméförvaltningens artilleridepartement överlämnad skrivelse den 9 augusti 1926 har *tygmästaren å Karlsborg* gjort framställning om beredande av pension åt arbetarna vid tygstationen Alexander Karlsson, Frans Ludvig Fors, Carl Vilhelm Johansson, Gustaf Valfrid Andersson, Otto Robert Hallberg, Alfred Blomgren, Per Alfred Walerius och Johan Gottfrid Flod.

Ang. pension
åt vissa
arbetare vid
Karlsborgs
tygstation.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Alexander Karlsson*, att han, som är född den 17 februari 1868, varit anställd i kronans tjänst i 45 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,975 kronor för år;

beträffande *Frans Ludvig Fors*, att han, som är född den 4 oktober 1864, varit anställd i kronans tjänst i 43 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 3,529 kronor för år;

beträffande *Carl Vilhelm Johansson*, att han, som är född den 17 april 1859, varit anställd i kronans tjänst i 30 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,572 kronor för år;

beträffande *Gustaf Valfrid Andersson*, att han, som är född den 16 september 1871, varit anställd i kronans tjänst i 33 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,865 kronor för år;

beträffande *Otto Robert Hallberg*, att han, som är född den 18 juni 1868, varit anställd i kronans tjänst i nära 33 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,661 kronor för år;

beträffande *Alfred Blomgren*, att han, som är född den 8 mars 1870, varit anställd i kronans tjänst i 31 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,728 kronor för år;

beträffande *Per Alfred Walerius*, att han, som är född den 19 januari 1857, varit anställd i kronans tjänst i 22 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstationen utgjort 2,907 kronor för år;

beträffande *Johan Gottfrid Flod*, att han, som är född den 26 maj 1863, varit anställd i kronans tjänst i 19 år; samt att hans senaste arbetsinkomst från tygstation utgjort 3,052 kronor för år.

Vidare inhämtas av handlingarna, att samtliga ifrågasatta arbetare sakna inkomst utöver vad de genom sitt arbete kunna förvärva samt på grund av hög ålder hava nedsatt arbetsförmåga.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 januari 1927 anført, att departementet med hänsyn till föreliggande omständigheter ansåge billigt, att förenämnda arbetare genom pension bereddnes någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. I fråga om storleken av de ifrågasatta pensionerna ansåge departementet, med hänsyn till vad i ärendet förekommit och till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker och anstalter, sig böra föreslå ett grundbelopp med därå belöpande tillägg för Karlsson av 900 kronor, för Fors av 900 kronor, för Johansson av 680 kronor, för Andersson av 740 kronor, för Hallberg av 740 kronor, för Blomgren av 700 kronor, för Walerius av 520 kronor och för Flod av 460 kronor, allt för år räknat. Artilleridepartementet hemställde således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja var och en av nyssnämnda arbetare årlig pension enligt ovan angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då han avginge från sin anställning vid Karlsborgs tygstation.

Statskontoret har den 14 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att ämbetsverket intet hade att erinra mot att åt omfördälda arbetare utverkades pensioner av statsmedel; och finge statskontoret under åberopande av vad ämbetsverket anført i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal, ifrågasätta, att pensionerna avpassades i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, med iakttagande av att å dylika förtidspensioner utginge jämväl pensionsförhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925. På grund härav hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att nedan angivna arbetare vid Karlsborgs tygstation finge åtnjuta pensioner från allmänna indragningsstaten med följande belopp, nämligen: Karlsson 1,152 kronor, Fors 1,152 kronor, Johansson 1,128 kronor, Andersson 1,152 kronor, Hallberg 1,152 kronor, Blomgren 1,152 kronor, Walerius 948 kronor och Flod 876 kronor.

I likhet med myndigheterna anser jag, att pensioner av statsmedel böra be-

redas ifrågavarande arbetare vid Karlsborgs tygstation. Dessa arbetare torde i pensionshänseende närmast vara jämförliga med faktoriarbetare och pensionsbeloppen alltså böra utmätas enligt de grunder, som 1927 års riksdag tillämpat vid beviljande av pensioner åt sistnämnda kategori av arbetare. Med tillämpning av sagda grunder har jag funnit de av statskontoret föreslagna beloppen — utom i tre fall — vara för högt tilltagna och sålunda böra nedsättas så, att överensstämmelse vinnes med vad förut i pension beviljats faktoriarbetare.

I anslutning härtill får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av nedan angivna arbetare vid Karlsborgs tygstation må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från sin anställning vid tygstationen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension med följande belopp, nämligen Alexander Karlsson 1,152 kronor, Frans Ludvig Fors 1,152 kronor, Carl Vilhelm Johansson 996 kronor, Gustaf Valfrid Andersson 996 kronor, Otto Robert Hallberg 996 kronor, Alfred Blomgren 996 kronor, Per Alfred Walerius 900 kronor och Johan Gottfrid Flod 876 kronor.

9:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens civila departement överlämnad skrivelse den 18 juni 1927 har *chefen för Vendes artilleriregemente* gjort framställning om beredande av pension åt maskinisten vid regementet Olof Håkansson Levin.

*Aug. pension
åt maski-
nisten
O. Håkansson
Levin.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Levin, som är född den 13 april 1859, varit anställd såsom maskinist vid regementet sedan den 15 juli 1913, före vilken dag han icke varit anställd i kronans tjänst; att han på grund av ålder med ty åtföljande reumatiska besvär, till vilkas utveckling tjänstgöringen vid regementet sannolikt bidragit, är oförmögen till allt tyngre arbete, varför han anmält sin önskan att få avgå från sin tjänst den 15 juli 1928, då han varit statsanställd i 15 år; samt att han klanderfritt skött sin befattning vid regementet.

Chefen för första arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens civila departement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 25 juli 1927 anfört, att departementet med hänsyn därtill, att Levin ej längre syntes vara i stånd att bestrida nu innehavande tjänst, ansåge, i trots av att Levins tjänstetid i statens tjänst vid det ifrågasatta avskedstagandet icke uppginge till mera än 15 år, det vara med billighet och rättvisa överensstämmande, att han efter erhållet avsked från sin anställning vid regementet bereddes något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad anginge storleken av ett dylikt understöd finge

departementet hänvisa till 1926 års riksdags beslut i fråga om pension åt maskinisten vid ridskolan Per Johan Söderström. Vid bestämmandet av Söderströms pension, 1,020 kronor årligen, hade riksdagen ansett lämpligt att utgå från de grunder, som numera gällde beträffande pensionering av viss icke ordinarie personal vid hingstdepåerna, varvid maskinistbefattning ansetts likvärdig med befattning såsom fodermarsk. Jämlikt kungörelse den 8 april 1925 med grunder för pensionering av vissa icke ordinarie befattningshavare vid Flyinge hingstdepå och stuteri samt Strömsholms hingstdepå utginge pension till fodermarsk först efter en tjänstetid av 25 år och med 720 kronor. Då Levins tjänstetid den 15 juli 1928 endast uppginge till 15 år, syntes den honom eventuellt tillkommande pensionen icke böra utgå med samma belopp, som tillkomme fodermarsk efter 25 tjänstår, utan i enlighet med grunderna för beräkandet av avkortad pension enligt lagen den 11 oktober 1907, angående civila tjänst innehavares rätt till pension, böra reduceras till femton tjugufemtedelar av förenämnda pension till fodermarsk efter 25 års tjänstetid eller till 432 kronor årligen. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Levin finge från och med månaden näst efter den, varunder han entledigades från sin anställning vid Vendes artilleriregemente, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 432 kronor.

Statskontoret har den 7 september 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att enligt vad handlingarna utvisade komme Levin vid den tidpunkt, då avgång ur tjänsten vore avsedd att äga rum, visserligen att innehava endast 15 år i statstjänst, men i likhet med arméförvaltningens civila departement ansåge statskontoret billigheten bjuda att, då Levin inom kort på grund av ålder och försvagade krafter nödgades avgå från sin tjänst, han icke lämnades utan medel till sin försörjning. Det av civila departementet föreslagna pensionsbeloppet 432 kronor ansåge emellertid statskontoret vara för lågt. Hade anledningen till avgången varit den, som förutsattes för tillämpning av kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, så skulle Levin bekommit i förtidspension med därtill hörande förhöjning ett belopp av 924 kronor; och i betraktande av Levins löneförmåner, som — naturaförmåner inberäknade men utan dyrtidstillägg — torde kunna uppskattas till minst 3,300 kronor, syntes ett sådant pensionsbelopp i och för sig icke kunna giva anledning till erinran. Emellertid hade en dylik pensionsfråga varit föremål för prövning av 1927 års riksdag, i det att riksdagen i anledning av propositionen nr 135, punkt 2, beviljat förre andre maskinisten vid arméns intendenturförråd i Boden O. A. Wangström, som på grund av genom sjukdom nedsatt arbetsförmåga måst avgå efter en tjänstetid av 20 år, en pension å 1,008 kronor. Levin hade visserligen avsevärt högre avlöning än Wangström, men hade endast 15 tjänstår. Ansåges ovan angivna belopp av 924 kronor vara för högt i detta fall, borde dock enligt statskontorets mening pensionen för Levin icke understiga 756 kronor, motsvarande $\frac{15}{20}$ av vad som i pension beviljats Wangström.

Jag biträder statskontorets förslag att bereda Levin en årlig pension av 756 kronor, och synes densamma böra utgå från och med månaden näst efter den, varunder han efter en tjänstgöring av 15 år entledigas från sin nuvarande befattning, eller tidigast från och med den 1 augusti 1928.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva.

att maskinisten vid Vendes artilleriregemente Olof Håkansson Levin må från och med månaden näst efter den, varunder han, efter en tjänstgöringstid av 15 år, entledigas från sin anställning vid regementet, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

10:o.

Uti en till arméförvaltningens fortifikationsdepartement ställd, den 5 mars 1927 dagtecknad skrift har förre arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Holger Johansson Skog anhållit att komma i åtnjutande av pension.

*Ang. pension
åt förre fäst-
ningsbygg-
nadsarbetaren
H. J. Skog.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Skog, som är född den 21 maj 1858, haft fast anställning vid Göta artilleriregemente under tiden 3 november 1877—31 oktober 1889 och därvid tidvis även arbetat vid Karlsborgs fästningsbyggnad ävensom varit anställd uteslutande vid nämnda fästningsbyggnad med vissa kortare uppehåll under tiden 1 november 1889—31 december 1906; att han numera på grund av dels kronisk muskelreumatism av svårare art, dels ock genom ålder nedsatta kroppskrafter befunnits för framtiden oförmögen att med arbete försörja sig; att han för sin tjänstgöring vid Göta artilleriregemente blivit väl vitsordad; samt att han äger endast ringa tillgångar.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens fortifikationsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 april 1927 anført, att departementet ansåge billigt, att Skog genom pension bereddes någon hjälp till livsuppehälle under sin återstående livstid, och ansåge departementet med hänsyn till Skogs tjänstetid och övriga föreliggande omständigheter sig böra föreslå, att pensionen bestämdes till 660 kronor för år. Departementet hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Skog finge under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1928.

Statskontoret har den 30 april 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid framhållit, att sökanden visserligen icke efter utgången av år 1906 haft arbete i statens tjänst, med hänsyn vartill det kunde anses i viss mån tveksamt, huruvida någon pension av statsmedel borde beredas honom. Men då han i allt fall tjänat staten under en sammanlagd tid av över 28 år samt numera vid framskriden ålder icke längre kunde med arbete försörja sig och vore i behov av hjälp för sitt uppehälle, ville statskontoret icke motsätta sig det av arméförvaltningens fortifikationsdepartement framlagda förslaget om pension åt sökanden till belopp av 660 kronor, motsvarande en äldre pension å 250 kronor.

Då Skog under de senaste tjugo åren icke haft anställning i statens tjänst, har det synts mig tveksamt, huruvida pension borde tillerkännas honom. Hans anställning omfattar emellertid en så avsevärd tid som över 28 år, varjämte han vid avgången ur tjänsten närmade sig femtio års ålder. Under sådana förhållanden har jag ansett mig kunna tillstyrka, att ett mindre pensionsbelopp tilldelas honom. I fråga om pensionsbeloppet ansluter jag mig till vad av myndigheterna i sådant hänseende föreslagits. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 januari 1928.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre arbetaren vid Karlsborgs fästningsbyggnad Holger Johansson Skog må från och med den 1 januari 1928 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

11:o.

Ang. pension
åt tre förut-
varande arbe-
terskor vid
ammunitions-
fabriken.

Uti skrivelse till arméförvaltningens artilleridepartement den 23 december 1926 har *styresmannen för ammunitionsfabriken* gjort framställning om be-
redande av pension åt arbeterskorna vid ammunitionsfabrikens avdelning
å Marieberg Augusta Matilda Magnusson, Hulda Andersson och Brita Petters-
son, född Jonsdotter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas

beträffande *Magnusson*, att hon, som är född den 28 juli 1868, varit an-
ställd vid ammunitionsfabriken från och med den 8 februari 1902 till och med
den 30 juni 1927; att hennes inkomst därifrån under de senare åren uppgått
till i medeltal 1,569 kronor för år; att hon på grund av sjukdom är oförmögen
att utföra de med hennes anställning vid fabriken förenade göromål; samt att
hon under sin tjänstetid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbets-
duglighet;

beträffande *Andersson*, att hon, som är född den 18 december 1863, varit
anställd vid ammunitionsfabriken från och med den 28 januari 1902 till och
med den 30 juni 1927; att hennes inkomst därifrån under de senare åren upp-
gått till i medeltal 1,711 kronor för år; att hon på grund av sjukdom är oför-
mögen att fullgöra de med hennes anställning vid fabriken förenade göromål;
samt att hon under sin tjänstetid iakttagit ett hedrande uppförande och visat
god arbetsduglighet; samt

beträffande *Pettersson*, att hon, som är född den 6 september 1871, varit
anställd vid ammunitionsfabriken från och med den 9 juli 1906 till och med
den 4 augusti 1926 och därvid under åren 1910—1913 varit förestånderska
för en avdelning å laboratoriet samt även sedermera tidvis vikarierat såsom
avdelningsförestånderska; att hennes inkomst, som skulle hava uppgått till
omkring 2,000 kronor för år, under de senare åren på grund av långvarig sjuk-
dom, varunder sjukavlönning utgått, belöpt sig till i medeltal allenast 1,705 kro-
nor för år; att hon på grund av sjukdom är oförmögen att fullgöra det krävande

arbetet vid fabriken; samt att hon under sin tjänstetid iakttagit ett hedrande uppförande och visat god arbetsduglighet samt mycket väl utfört det henne såsom avdelningsförestånderska ålagda arbetet.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens artilleridepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 januari 1927 anfört, att departementet ansåge billigt, att ifrågavarande arbeterskor genom pension bereddес någon hjälp till livsuppehälle under deras återstående livstid. I fråga om storleken av det ifrågasatta understödet funne departementet, med hänsyn till vad i ärendet förekommit och till de belopp, riksdagen under de närmast föregående åren beviljat arbetsanställda vid arméns fabriker, sig böra föreslå ett grundbelopp för förenämnda arbeterskor av 400 kronor för år jämte därå belöpande tillägg. Departementet finge således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å allmänna indragningsstaten bevilja en var av Magnusson, Andersson och Pettersson en årlig pension under hennes återstående livstid enligt nyss angivna grunder, att utgå från och med månaden näst efter den, då hon avginge från anställningen vid ammunitionsfabriken.

Statskontoret har den 14 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört, att goda skäl syntes tala för att pension beviljades arbeterskorna Magnusson, Andersson och Pettersson. Under återopande av vad statskontoret anfört i utlåtande den 2 februari 1927 i ett likartat ärende angående beredande av pensioner åt tre anställningshavare vid ammunitionsfabriken, finge ämbetsverket framhålla, att, om kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen varit tillämplig i nu förevarande fall, nämnda arbeterskor, vilka varit att hänföra till lönegrupp III b), skulle i förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 hava bekommit envar av Magnusson och Andersson 804 kronor samt Pettersson 720 kronor; och finge statskontoret hemställa, att pension till sålunda angivna belopp måtte genom framställning till riksdagen utverkas åt envar av nämnda arbeterskor att utgå från allmänna indragningsstaten.

Enligt brev den 8 april 1927 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till en var av Magnusson, Andersson och Pettersson finge tills vidare från och med månaden näst efter den, i vilken hon avgått eller avginge från sin anställning vid ammunitionsfabriken, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 60 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för en var av förenämnda arbeterskor att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

I likhet med myndigheterna finner jag mig böra tillstyrka, att här ifrågasvarande arbeterskor beviljas pension av statsmedel. Beträffande pensionsbeloppen ansluter jag mig till vad statskontoret därutinnan föreslagit.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av förutvarande arbeterskorna vid ammunitionsfabriken Augusta Matilda Magnusson, Hulda Andersson och Brita Pettersson, född Jonsdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från tjänsten ägt rum, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära årlig pension, en var av Magnusson och Andersson med 804 kronor samt Pettersson med 720 kronor.

12:o.

Ang. pension
åt skrädderi
arbeterskan
Kristina Karl-
qvist, född
Andersdotter.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 10 december 1926 har *chefen för Svea ingenjörkår* gjort framställning om beredande av pension åt skrädderiarbeterskan vid nämnda kårs intendenturverkstäder, änkan Kristina Karlqvist, född Andersdotter.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlqvist, som är född den 5 september 1859, alltsedan den 1 februari 1905 varit anställd såsom skrädderiärbeterska vid Svea ingenjörkårs intendenturverkstäder, vilken anställning hon fortfarande innehar; att hon under de senare åren vid kåren uppburit en avlöning, som — frånsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,400 kronor för år; att hon på grund av åderförkalkning och kronisk luftrörskatarr är oförmögen att med arbete försörja sig; samt att hon under sin anställningstid städe med omtanke och noggrannhet utfört henne åliggande göromål samt på ett förtjänstfullt sätt handhaft henne anförtrodd materiel.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt den gjorda framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendentsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 7 januari 1927 anført, att departementet i betraktande av änkan Karlqvists väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon efter erhållet avsked från sin anställning vid kåren komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. I fråga om storleken av dylikt understöd finge departementet erinra därom, att Kungl. Maj:t och riksdagen under de senare åren tillerkänt befattningshavare i statens tjänst i liknande ställning som Karlqvist pensioner å 350 å 400 kronor för år. Med hänsyn till längden av Karlqvists anställningstid i statens tjänst, omkring 22 år, ansåge departementet sig böra åt henne föreslå en årlig pension av 350 kronor med därå enligt kungörelsen den 15 juni 1922 författningens enligt utgående pensionstillägg samt å pensionen och nämnda pensionstillägg jämlikt kungörel-

sen den 18 juni 1925 belöpande förhöjningar, att utbetalas från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin anställning vid kåren. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att änkan Karlqvist finge från och med månaden näst efter den, under vilken hon avginge från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av nyss angivna storlek.

Statskontoret har den 14 februari 1927 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, att då arbeterskan Karlqvist varit anställd i statens tjänst under 22 år samt numera på grund av hög ålder och sjukdom voge oförmögen att med arbete försörja sig, finge det anses med billighet överensstämmande, att någon pension av statsmedel utverkades åt henne. Under återopande av vad statskontoret anført i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 december 1926 angående de principer, som syntes böra tillämpas vid pensionering av arbetarpersonal i statens tjänst, finge statskontoret, då Karlqvist vore att hänföra till sådan personal, som avsåges i kungörelsen den 15 januari 1926 (nr 10) angående förtidspension och avskedsersättning åt vissa övertaliga civila löntagare vid armén och marinen, förorda, att pensionsbeloppet även i detta fall avpassades enligt de i nämnda kungörelse angivna grunder. I enlighet härmed och då förtidspension jämte därå belöpande förhöjning I enligt kungörelsen nr 280/1925 skulle, därest bestämmelserna i förstnämnda författning varit tillämpliga å Karlqvist, hava utgjort 756 kronor, hemställde statskontoret, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att hon finge från allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension å nyss angivna belopp.

Även jag anser, att änkan Karlqvist bör beredas pension av statsmedel vid sin avgång ur tjänst. Ehuru den av statskontoret återopade kungörelsen den 15 januari 1926 enligt uttalande av 1927 års riksdag icke bör läggas till grund för bestämmande av ålderspension, synes mig det av statskontoret med tillämpning av nämnda kungörelses bestämmelser beräknade pensionsbeloppet, 756 kronor, i förevarande fall vara lämpligt avvägt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skrädderiarbeterskan vid Svea ingenjörkårs intendenturverkstäder, änkan Kristina Karlqvist, född Andersdotter, må från och med månaden näst efter den, varunder hon entledigas från sin anställning vid kåren, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 756 kronor.

13:o.

Uti en till Kungl. Maj:t ställd, till arméförvaltningens intendentsdepartement överlämnad skrivelse den 5 maj 1927 har *befälhavaren för Svea ingenjörkår* gjort framställning om beredande av pension åt förra tvätterskan vid kåren, änkan Kristina Matilda Andersson, född Lundqvist.

*Ang. pension
åt förra
tvätterskan
Kristina
Matilda
Andersson,
född
Lundqvist.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Andersson, som är född den 30 juli 1864, under tiden 1 september 1912—31 maj 1927 varit anställd såsom tvätterska vid Svea ingenjörkårs tvättinrättning; att hon på grund av kronisk, deformande ledgångsreumatism är mindre arbetsför; att hon under de senare åren vid kåren uppburit en avlöning, som — fränsett dyrtidstillägg — uppgått till i medeltal omkring 1,025 kronor för år; samt att hon under sin ovannämnda anställningstid vid kåren visat ett hedrande uppförande och utfört sina åligganden till full belåtenhet.

Chefen för fjärde arméfördelningen har tillstyrkt framställningen.

Med överlämnande av handlingarna i ärendet har *arméförvaltningens intendantsdepartement* uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 juli 1927 anført, att i betraktande av änkan Anderssons väl vitsordade verksamhet i statens tjänst ansåge departementet det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att hon komme i åtnjutande av något understöd från statens sida för sin återstående levnad. Vad beträffade storleken av dylikt understöd, torde man vid dess beräknande böra utgå ifrån, att Andersson, med hänsyn till att hennes anställningstid i kronans tjänst uppginge till icke fullt 15 år, skulle hava i oreglerad pension erhållit ett belopp av 250 kronor för år. Till detta belopp torde böra läggas det pensionstillägg å 180 kronor, som omförmäldes i kungörelsen den 15 juni 1922, angående pensionstillägg åt vissa f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer. De förhöjningar, som med tillämpning av föreskrifterna i kungörelsen den 18 juni 1925, med bestämmelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, belöpte å ifrågasättande pension och pensionstillägg, utgjorde: förhöjning I, 82 kronor och förhöjning II, 150 kronor. Pensionen, avpassad så, att den kunde betraktas såsom nyreglerad, skulle alltså uppgå till $(250 + 180 + 232 =)$ 662 kronor, vilket belopp, för att bliva jämnt delbart med tolv, borde avjämnas nedåt till 660 kronor i enlighet med föreskriften i § 5 av sistnämnda kungörelse. Då Andersson slutat sin anställning den 31 maj 1927, torde pensionen ifråga få utgå från och med den 1 juni nämnda år. På grund av vad sålunda anförts hemställde departementet, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Andersson finge från och med den 1 juni 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 660 kronor.

I ärendet har *statskontoret* den 23 juli 1927 avgivit utlåtande och därvid anført, att då änkan Andersson ej kunde räkna 15 anställningsår i statstjänst, syntes det visserligen kunna ifrågasättas, om pension borde beredas henne, men med hänsyn tagen till att hon vore nära 63 år gammal och mindre arbetsför samt att hennes avsked närmast syntes föranlett av vissa organisatoriska dispositioner vid kårens tvättinrättning, ville statskontoret dock icke motsätta sig att åt henne utverkades något årligt understöd. Det av arméförvaltningen ifrågasatta pensionsbeloppet, 660 kronor årligen, ansåge statskontoret dock vara

alltför högt, särskilt i betraktande av att till kvinnlig löntagare vid armén, vilken vid avsked kunde räkna 15 tjänstår och å vilken kungörelsen den 15 januari 1926, nr 10, vore tillämplig, utginge förtidspension med 624 kronor årligen, pensionsförhöjning häri inräknad. Pensionen syntes därför i föreliggande fall böra utgå med högst 600 kronor årligen.

Genom brev den 12 augusti 1927 har *Kungl. Maj:t* medgivit, att till Andersson finge tills vidare, räknat från och med den 1 juni 1927, från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas understöd med 40 kronor vid varje månads utgång, intill dess frågan om beredande av pension åt henne blivit slutligt prövad, med skyldighet för henne att, i den mån pension kunde bliva henne tillerkänd jämväl för tid, varunder hon uppburit nu medgivna understöd, till nämnda anslag återbetala därifrån för sådan tid uppburna understödsmedel, vilken återbetalning finge ske genom överföring av till betalning förfallna pensionsmedel och därå eventuellt belöpande dyrtidstillägg.

Liksom myndigheterna finner jag billighetsskäl tala för att änkan Andersson beredes pension av statsmedel. Vad angår pensionsbeloppets storlek, har jag funnit det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet lämpligt avvägt. Då Andersson entledigats från och med den 1 juni 1927, torde pensionen böra utgå från och med nämnda dag.

Jag hemställer alltså, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra tvätterskan vid Svea ingenjörkår, änkan Kristina Matilda Andersson, född Lundqvist, må från och med den 1 juni 1927 under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 600 kronor.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—13:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Yngvar Månsson.